

**Magyar fejlesztési javaslatok
a felnőttkori digitális készségfejlesztés
hatékonyabbá tétele céljából**

a „MAP – Mapping Digital Methods Applied in Adult Education in Partnership” című
Erasmus+ projekt kapcsán

A fejlesztési javaslatok elkészítésének célja és előzményei

A felnőttek digitális készségeinek fejlesztését célzó „MAP – Mapping Digital Methods Applied in Adult Education in Partnership” című Erasmus+ projektet három magyarországi, továbbá észt, német, román és spanyol partnerből álló konzorcium valósította meg 2022. január és 2022. december között.

A felnőttek digitális készségeinek fejlesztését célzó képzések szervezésében, a tananyagfejlesztésben, a fejlesztést végző oktatók és az alacsony képzettségű felnőttek helyzetének javításáért tenni tudó szakemberek érzékenyítésében és felkészítésében alkalmazott jó gyakorlatok cseréje által minden projektpartnernek bővült a szakmai munkavégzésében és a partnerekkel való együttműködésben alkalmazható eszközeinek készlete.

Az innovatív módszerek megismerése és azok hazai környezetbe való – akár részbeni, akár teljes programelem – adaptálhatóságának vizsgálata, majd az egyes módszerek kipróbálása során számos javaslat fogalmazódott meg azzal kapcsolatban, hogy a partnerországban, vagy akár csak egy szűkebb helyszínen (pl. megyei/település szintű együttműködésekben) milyen újítások, fejlesztések bevezetését látják szükségesnek a partnerszervezetek a digitális készségek felnőttkori fejlesztésének szakterületén.

Ezért a jó gyakorlatok gyűjteménye és a digitális készségek felnőttkori fejlesztésben közreműködő szakemberek felkészítése és továbbképzésének keretrendszerén túl fontos terméke a projektnek ez javaslatcsomag is, mely kitér arra, hogy

- a partnerszervezetek a digitális készség fejlesztés területén saját maguk és a velük együttműködést vállaló szervezetekkel mit és hogyan kívánnak megvalósítani a projektidőszakon túl, továbbá
- szükség esetén milyen javaslatokat fogalmaznak meg a szakpolitikai döntéshozók irányába a szakmai tevékenységekben alkalmazott nemzetközi innovációk elterjesztése, az eredményesebb felzárkóztatás érdekében.

Ez az országspecifikus, tényszerűen felsorolt javaslatokat tartalmazó szakmai anyag széleskörű terjesztésre kerül a felnőttkori digitális készségfejlesztésben érdekelt szervezetek és a szakmai döntéshozók körében egyaránt.

Fejlesztési javaslatok

1. Javaslatok szakpolitikai szakemberek és döntéshozók részére:

Az elkészült keretprogram mindhárom elemét javasoljuk, hogy nemzetállami szinten adaptálja a szakpolitika az adott ország digitalizációs szintjének és az oktatásszabályozási rendszerének megfelelően.

Javasoljuk, hogy a keretprogramokból készüljenek programok, szintfelmérő tesztek és tananyagok (digitális tananyagok) állami vagy EU-s finanszírozással, hiszen nem minden országban megfelelő a felnőttképzési rendszer jövedelmezősége az egyes oktatásszervező szervezetek részére.

Javasoljuk, hogy az elkészült programok (programkövetelmények) és tananyagok (digitális tananyagok) legyenek minden szervezet (felnőttképző intézmény, közoktatási intézmény) számára elérhetőek Open Access megközelítésben, így a közösségi tartalomfejlesztés lehetőségét is tudják biztosítani. Így a nyitott oktatási tartalmak kialakítása minőségi, tartalmi és módszertani potenciált jelent folyamatosan a körülményekhez, jogszabályokhoz illeszkedő változásokkal együtt.

Javasoljuk, hogy az egyes országok (államok) a digitálisan elmaradott, álláskereső célcsoportokkal foglalkozó szervezetei számára biztosítson olyan forrásokat, melyek:

1. Felméri a hátrányos helyzetű célcsoportok digitalizációs szintjét, képességeit;
2. Megállapítják, hogy milyen képzéshez, oktatáshoz, szolgáltatáshoz (közszolgáltatáshoz: oktatás, pénzügyi szolgáltatás, álláskeresés, államigazgatás, kereskedelem, kultúra, stb.) nem képes hozzáférni az állam és a szolgáltatók által elvárt szinten;
3. Ingyenesen elérhetővé teszi, bevonja a célcsoportokat a képzésekbe.

Javasoljuk, hogy a meglévő és elkészült szintfelmérő tesztek váljanak hozzáférhetővé a gazdasági szervezetek számára is, hogy ezeket beépíthessék a kiválasztási folyamataikba. E tesztek alkalmazása megkönnyíti számukra, hogy a digitalizáció szintjének megfelelő munkakörökben helyezték el az álláskeresőket és az egyes generációk közötti együttműködést is képesek támogatni.

Javasoljuk a szakpolitikai szakemberek számára, hogy a digitalizáció szintjének eltéréseiből adódó generációs különbségek csökkentése érdekében dolgozzanak ki ajánlásokat a közszférában és a versenyszférában működő szervezetek részére.

2. Javaslatok képző intézmények részére:

Javasoljuk, hogy a felnőttképzési oktatók mérjék és elemezzék a felnőttek alapkészségeit, hogy jobban megértsék az alacsony alapkészségekkel rendelkező hátrányos helyzetű célcsoportok igényeit a különböző korcsoportok, társadalmi és munkaerő-piaci pozíciók, lakóhely szerint. Az alapkészségek hiányának jobb megértése a felnőtt korcsoportokban lehetőséget ad az intézményeknek, hogy célzott, meghatározott alcsoportokra szabott képzési programokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre.

Kiemelten fontosnak tartjuk a tanári kar érzékenyítését a felnőttek körében tapasztalt általános és digitális kompetencia hiányára, hiszen az alapkészségek hiányával leginkább érintett csoportok és a kiválóan teljesítő csoportok közötti egyre növekvő szakadék, jelentős veszélyeket rejt magában. Az egész életen át tartó tanuláshoz való viszony és a munkaerő-piaci beilleszkedés képessége kulcsfontosságú tényező a gazdaság, a társadalom és az egyén szempontjából.

Az intézmények törekedjenek a hátrányos helyzetű felnőttekkel foglalkozó szervezetekkel (vármegyei kormányhivatalok, foglalkoztatási szervezet, önkormányzat és szociális intézményeik, felnőttképzés, szociális nonprofit szervezetek) olyan partneri hálózat kialakítására, amelyben közösen alakíthatnak ki hátrányos helyzetű célcsoportok alapképzetenciáit célzó projektek (különös tekintettel a digitális alapképzetenciák fejlesztésére).

A digitális alapképzetések fejlesztését a felnőtt korosztályokban jelentősen hátráltatja, hogy a felnőttek oktatásában részt vevő oktatók nincsenek szakmailag és kellőképpen felkészülve a speciális képzésekre. Javasoljuk, hogy a kidolgozott képzési programok és módszertani anyagok ingyenes elérhetőek legyenek a digitális alapképzetések fejlesztésében részt vevő szervezeteket, szakembereiket, szakértők számára. Módszertan alatt mind a képzés során felhasználható módszertani anyagokat, mind a hátrányos helyzetű felnőttek felkutatását, megszólítását, fejlesztési programba történő beépítését, képzésben tartását támogató szakmai anyagokat értjük.

Javasoljuk az okostelefon-használati tanfolyam képzési programjának kidolgozását és megvalósítását. A tanfolyam megszervezését hozzáértő oktató és válogatott önkéntesek bevonásával javasoljuk a generációk közötti jobb együttműködés elősegítése érdekében. A tanfolyam javasolt témái:

- Alapvető okostelefon-szolgáltatások
- Alkalmazások letöltése
- Okostelefon használata a forgalomban
- Okostelefon használata hatósági ügyintézésben és ügyintézésben
- Okostelefon használata pénzügyi szolgáltatások igénybeviteléhez
- Internet biztonság, közösségi média használat
- Igény szerint további témák: pl. médiaszolgáltatások, fotó, videó

A korszerű tananyagok mellett döntő fontosságúnak tartjuk a digitális alapképzetések fejlesztésével foglalkozó oktatók felkésztését, rendszeres továbbképzését felnőtt korosztály számára.

Javasoljuk továbbá, hogy a felnőttek szakmai oktatását és képzését szolgáló képzési programok kidolgozása és megvalósítása során fordítsanak figyelmet a digitális alapképzetenciák fejlesztésére és fenntartására, különös tekintettel az adott szakmára vonatkozó digitális alapképzetenciákra. Javasoljuk továbbá, hogy a digitális alapképzetések fejlesztését a képzésben résztvevők érdeklődésére számot tartó szakmai gyakorlati tartalommal párosítsák. Ez a szakmai ismeretek beépítése mellett a képzésből való lemorzsolódás megelőzését is támogatja.

Javasoljuk a felnőttképzésre jelentkezők előzetes tudásának mérését, illetve azt, hogy a befogadásuk kapcsán kiemelt figyelmet fordítsanak a digitális alapkompenciákra is.

A digitális oktatási módszerek széleskörű elterjedésének bővítésére javasoljuk egy olyan online képzési platform létrehozását, amely tartalmazza a közösség digitális készségek fejlesztéséhez szükséges képzési anyagokat. A képzések közül az oktatók egyéni digitális kompetenciafejlesztési tervükhöz kapcsolódó továbbképzési lehetőségeket választhatnak.

Az Európai Digitális Kompetenciák Keretrendszerének felhasználásával intézményi mérőrendszer kialakítását javasoljuk a pedagógusok digitális készségeinek felmérésére és az egyéni fejlesztési igények azonosítására. Tapasztalataink szerint az Európai Digitális Kompetenciák Keretrendszere egy széles körben alkalmazható kritériumrendszer a digitális kompetenciák azonosítására. A keretrendszer alapján könnyen elvégezhető a felnőttképzésben részt vevő pedagógusok számára szükséges digitális kompetenciák azonosítása.

3. Hivatalok, egyéb szervezetek részére:

Javasoljuk, hogy minden szervezet fordítson erőforrást a kollégák érzékenyítésére a téma iránt, mivel különösen fontos lehet a digitális írástudatlanság jeleinek azonosítása és kellő érzékenységgel történő kezelése az ügyfélszolgálaton vagy a támogató szerepkörben dolgozók számára.

A szervezet munkatársai legyenek tisztában a szakterületükön megjelenő digitalizációs kihívásokkal, és váljanak motiválttá digitális készségeik megújítására. A szervezetnek - a HR stratégiának megfelelően - ösztönöznie és támogatnia kell a munkavállalók digitális készségeinek fejlesztését, ezzel javítva az egyén és a szervezet alkalmazkodóképességét, támogatva a digitális átállást.

Az alacsony digitális készségszinttel rendelkező felnőttek fejlesztését közvetve vagy közvetlenül végző szervezetekkel való szoros együttműködések kialakítása (pl. képzőintézmények által biztosított képzési lehetőségek összegyűjtése, anyagi támogatást biztosító programok és szervezetek, illetve ingyenes eszközhasználatot biztosító szervezetek adatbázisának létrehozása és elérhetővé tétele, átlátható – szervezetek közötti - fejlesztési útvonalak létrehozása).

A témában érdekelt szervezetek közösen szervezzenek konferenciákat, workshopokat, melyen a jó gyakorlatok megosztásán túl lehetőség lehet a jövőbeli együttműködések előkészítésére is.